

VÄRMLANDS
MUSEUM

Cellisten

Lektionsupplägg

Cellisten

Liss Eriksson, 1965

Klicka på bilden
för att öppna i
Digitalt Museum.

Liss Eriksson (1919 - 2000), född i Stockholm

Liss Eriksson skapade sina skulpturer i granit, kalksten, järn och framför allt i brons. I sin konst försökte han att fånga olika sinnesstämningar genom mänskliga gestalter. Han har gjort en hel del offentliga utsmyckningar som till exempel Paret som omfamnade varandra i Kungsträdgården i Stockholm mellan 1973 - 2000 och som numera står på Prins Eugens Waldemarsudde. I Arvika finns den av värmlänningarna mest kända skulptur av Liss Eriksson, nämligen Fågelmannen, som sedan 1971 blickar ut över torget.

Liss Eriksson var son till skulptören Christian Eriksson och grundare av Rackstadkolonin. Liss Eriksson växte upp i faderns ateljé på Söder i Stockholm. Han började utbilda sig till arkitekt men avbröt sina studier för att satsa allt på konsten. Han studerade bland annat för Eric Grate på Konsthögskolan.

Det verk av Liss Eriksson vi ska titta närmare på är en skulptur i brons som heter Cellisten från 1965. Du hittar den också i andra versioner i Växjö och i Solna.

Skulpturen finns fotograferad med riktigt bra upplösning på [Digitalt Museum](#).

Se och lyssna när konstantendent
Fiffi Myrström berättar om Liss Erikssons
skulptur Cellisten och dess koppling
till Erik Blombergs dikt Violoncellen.

Klicka på bilden att spela videon i din webbläsare.

Uppgift: Bildanalys

Använd nu ett bildanalysverktyg, det du hittar här eller det du har fått av din lärare, och kasta dig in i skulpturen! Skriv dina svar på frågorna som en löpande text.

Känn efter, analysera, dra paralleller, använd din livserfarenhet, gör kopplingar till dikten och kliv in i Liss Erikssons uttrycksfulla verk av brons!

Har du möjlighet ska du naturligtvis besöka Värmlands Museum och uppleva skulpturen på riktigt i konstbasutställningen *Insyn och Utblick*.

Erik Blomberg (1894 - 1965), född i Stockholm

Erik Blomberg var både författare och översättare men också litteratur- och konstkritiker. Efter studier i Uppsala arbetade han som kritiker på olika dagstidningar. Han skrev även böcker om konstnärer och översatte lyrik från hela världen.

I hans dikter finns ett tydligt socialt och politiskt engagemang. Erik Blomberg ville med sina dikter ge röst åt de människor som av någon anledning var nedtryckta. Det kunde vara de strejkande arbetarna i Ådalen eller som i den dikt som inspirerade Liss Eriksson, Violoncellen, där människor mist sin frihet på grund av kriget.

VIOLONCELLEN

av Erik Blomberg ur Nattens ögon 1943

Foto: TT

I

Då bomblarmet tystnat
och kanonaden,
är det som folket lyssnat
i den sönderskjutna staden.

De som ännu överleva,
de som ännu kunna andas,
fram ur mörka skyddsrum treva
i ett hopp att dagen randas.

Vad ej elden hunnit härja,
vad som ej begravts i gruset,
söka de försiktigt bärga
ur det ödelagda huset.

Med sig släpa de sitt sista
tillbehör, av röken svärtat,
och en ensam man i famnen
bär sin cello tryckt mot hjärtat.

II

Gömd under jorden
i källarvalven
sjunger osynlig
violoncellen.

Ingen kan tysta
den eviga sången,
sången om frihet
för trälen och fången.

Hör hur den lyfter sig
– översvinnlig.
Människans längtan
är oövervinnlig.

Då dödslarmet tiger
skall hon bevara
tonen som stiger,
den underbara.

Uppgift: Diktanalys

Nu är det dags att undersöka Blombergs dikt Violoncellen från 1943, mitt under andra världskrigets bombräder.

Du kommer att finna stora ord om både hopp och förtvivlan i en värld som lider av krigets härjningar.

Använd diktanalysverktyget du hittar här eller det din lärare har gett dig. Kom ihåg att skriva en löpande text av punkterna.

Förslag på fördjupning

Länkar

Om Liss Eriksson på konstnärslexikonett amanda

Om Erik Blomberg på Svenskt översättarlexikon

Böcker

Liss Bildhuggare, Millroth Thomas (1994)

Nattens ögon, Erik Blomberg (1943)

Bildanalys

produktion – beskrivning – känsla

1) Produktion

Vem är konstnären?

Vilket år är skulpturen gjord?

Med vilket material?

2) Betrakta skulpturen och beskriv vad du ser

Beskriv skulpturen och dess former.

Vad är det som händer i skulpturen?

Vad har konstnären lagt fokus på?

Finns det någon symbolik i
skulpturen?

3) Beskriv vilka känslor skulpturen väcker

Vilken stämning förmedlar skulpturen?

Vad får skulpturen dig att känna, varför då?

Vad tror du att skulpturen berättar?

Vad tycker du om konstverket?

Diktanalys

produktion – uppbyggnad – känslor

1) Produktion

Vem är författaren?

Vad heter dikten?

Vilket år är den gjord?

2) Läs dikten och beskriv uppbyggnaden

Vad handlar dikten om?

I vilken form är dikten skriven?

Vilka stilgrepp använder sig författaren av?

Vilka personer finns med i dikten?

Hur är språket?

Använder sig författaren av symbolik?

3) Beskriv vilka känslor

dikten väcker

Vilken stämning förmedlar dikten?

Vad får dikten dig att känna, varför då?

Vad tror du att författaren vill förmedla?

Vad tycker du om dikten?

Bild- och textanalys enligt kursplanen

Gymnasiet

BILD OCH FORM

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll:

- Betraktande, analys och tolkning av, och även samtal om, eget och andras arbete med bilder. Sammanhangets betydelse för tolkningen. (BF1)
- Diskussioner och värderingsövningar omkring eget och andras arbete med bilder. (BF1)

SVENSKA

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll:

- Skönlitteratur, författad av såväl kvinnor som män, från olika tider och kulturer. (Sv1)
- Centrala motiv, berättarteknik och vanliga stildrag i fiktivt berättande, till exempel i skönlitteratur och teater samt i film och andra medier. (Sv1)
- Skönlitterära texter, författade av såväl kvinnor som män, inom genrerna prosa, lyrik och dramatik. Litteraturvetenskapligt inriktad analys av stilmedel och berättartekniska grepp. Litteratur-vetenskapliga begrepp och verktyg. (Sv3)

Bild- och textanalys enligt kursplanen

Högstadiet

BILD

Bildanalys

- Bilder som behandlar frågor om identitet, sexualitet, etnicitet och maktrelationer och hur dessa perspektiv kan utformas och framställas.
- Samtida konst- och dokumentärbilder samt konstverk och arkitektoniska verk från olika tider och kulturer i Sverige, Europa och övriga världen. Hur bilderna och verken är utformade och vilka budskap de förmedlar.
- Ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.

SVENSKA

Svenska Berättande texter och sakprosatexter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.
- Några skönlitterärt betydelsefulla ungdoms- och vuxenboks författare från Sverige, Norden och övriga världen och deras verk, samt de historiska och kulturella sammanhang som verken har tillkommit i.

Ett lektionsupplägg skapat av Gustav Nordansjö, museipedagog och Fiffi Myrström, konstitendent. © Värmlands Museum 2020.